

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΖΟΥΣΑ ΜΑΘΗΣΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

<<ο πόλεμος και η ειρήνη μέσα από τα μάτια των παιδιών>>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΠΟΥ ΕΚΠΟΝΕΙ ΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ:ΧΑΤΖΗΚΕΛΗ ΧΑΡΟΥΛΑ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ:ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε μια εποχή σαρωτικών αλλαγών και καταγιστικών ανακατατάξεων, όπου το ανθρώπινο οικοδόμημα κλυδωνίζεται συθέμελα, ποικιλοτρόπως ,και το αξιακό σύστημα της κοινωνίας και του πολιτισμού βάλλεται από παντού, επιτακτική ανάγκη αποτελεί μια αποφασιστική και καθοριστικής σημασίας στροφή της εκπαίδευσης προς μια ανθρωπιστική παιδεία.

Ένας πολιτισμός δεν επιβιώνει και δεν εξελίσσεται όταν βασίζεται σε σαθρά θεμέλια και όταν τα γνωστικά και νοητικά σχήματα οικοδομούνται πάνω σε αναχρονιστικές, στερεοτυπικές και παρωχημένες ιδέες και αντιλήψεις.

Ο άνθρωπος μέλος της εκάστοτε κοινωνίας ,χωρίς την απαραίτητη πνευματική θωράκιση, και την έλλειψη κριτικής ικανότητας, καταδικάζεται σε αιώνιο σκοτάδι αφού υιοθετεί άκριτα και αβασάνιστα, πληθώρα εύπεπτων συνονθυλευμάτων και στρεβλών πεποιθήσεων, με αποτέλεσμα να καθιστά τον εαυτό του υποχείριο της καθεστηκυίας πραγματικότητας.

Η εξέλιξη μιας κοινωνίας είναι απόλυτα συνυφασμένη με το ποιοτικό μορφωτικό υπόβαθρο των ανθρώπων που την απαρτίζουν. Το μορφωτικό βέβαια κεφάλαιο δεν αποτελεί απόρροια απλά κληρονομικών παραγόντων αλλά και της εκπαίδευσης που τυγχάνει το άτομο και της παιδείας που φέρει ο καθένας σε συγκεκριμένες χωροχρονικές συντεταγμένες.

Η Τέχνη λοιπόν καλείται να διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο στα εκπαιδευτικά πράγματα και να συμβάλλει προς τη διαμόρφωση και υιοθέτηση μιας ανθρωπιστικής παιδείας που αποτελεί εχέγγυο προόδου και εξέλιξης. Η επαφή με τα αυθεντικά έργα τέχνης, συμβάλλει στην ολιστική ολόπλευρη ανάπτυξη του ατόμου μέσα από την πολυαισθητηριακή εμπειρία. Καλλιεργείται έτσι η φαντασία, η κριτική στοχαστική ικανότητα, η αυτοέκφραση, η γνωστική ανάπτυξη και υιοθέτηση υγιών και ορθών προτύπων και στάσεων ζωής.

Στην παρούσα λοιπόν εργασία ξεκινώντας από την προσχολική βαθμίδα της εκπαίδευσης αφού ο πληθυσμός στόχος μας είναι τα νήπια και προνήπια μιας τάξης κλασσικού τμήματος στο σύνολό τους 12 στον αριθμό εκ των οποίων 7 κορίτσια και 5 αγόρια,8 νήπια 4

προνήπια, στόχος μας είναι αρχικά η ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη (σωματική, συναισθηματική, νοητική δεξιοτήτων κλπ. Αντικείμενο της διδασκαλίας θα αποτελέσει η προσέγγιση του διαχρονικού φαινομένου του πολέμου και των δεινών που επιφέρει αλλά και η συνειδητοποίηση της πανανθρώπινης αξίας της ειρήνης και της ανάγκης εδραίωσης της. Η Τέχνη με τον οικουμενικό της χαρακτήρα μιλά γλώσσα πανανθρώπινη και αγγίζει τις ψυχές των ανθρώπων και κυρίως των παιδιών επικαλούμενη και διεγείροντας το συναίσθημα και καλλιεργώντας μέσα από τον κριτικό στοχασμό τη <<μεταγνώση>> και <<ενσυναίσθηση>.

Για να καταστούν τα προαναφερθέντα απτή πραγματικότητα και όχι ουτοπία, ο εκπαιδευτικός καλείται να διαμορφώσει περιβάλλον πλούσιο σε ερεθίσματα που διεγείρουν τη φαντασία και πυροδοτούν αναζητήσεις. Οφείλει να λαμβάνει υπόψη τους διαφορετικούς ρυθμούς μάθησης, τις ιδιαιτερότητες και κλίσεις αλλά κυρίως να ανιχνεύει με αποτελεσματικό τρόπο τις πρότερες νοητικές παραστάσεις και στερεοτυπικές αντιλήψεις των παιδιών πάνω στις οποίες θα οικοδομηθεί η νέα γνώση ,έτσι ώστε να σχεδιάζει αποτελεσματικούς τρόπους παρέμβασης όπου θεωρείται πως απαιτείται .επαναπροσδιορισμός και τροποποίηση των υπάρχουσών νοητικών σχημάτων.

Μέσα από μια άρτια δομημένη και οργανωμένη διδασκαλία σχετικά με το θέμα που έχει επιλεγεί και με τη μέθοδο της μετασηματίζουσας μάθησης μέσα από την αισθητική εμπειρία ,το παιδί θα αποκτήσει εθνική ταυτότητα αλλά και οικουμενική συνείδηση κατανοώντας πως ο πόλεμος δεν αφορά μόνο υποανάπτυκτες χώρες και φυσικά δεν είναι έτσι όπως τον γνωρίζουν μέσα από την έως τώρα εκπαιδευτική πράξη, όπου μεταγγίζεται συμπυκνωμένη δόση πατριωτισμού και εθνικού φρονήματος στις σχολικές μας γιορτές για τις εθνικές επετείες .Ηρωες δεν υπήρξαν μόνο οι γνωστοί αλλά και ανώνυμοι κάπου εκεί μέσα στο πλήθος του άμαχου πληθυσμού, οι μανάδες και τα παιδιά.

ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ: Προσδιορισμός της ανάγκης για κριτική διερεύνηση του θέματος

Κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων πολύ συχνά τα παιδιά παίζουν πόλεμο ,όπου φυσικά κερδίζει πάντα ο πιο δυνατός. Αγαπημένη τους ενασχόληση είναι τα πολεμικά παιχνίδια στο διαδίκτυο και το δώρο που συνήθως ζητούν από γονείς και συγγενείς είναι όπλα. Τα παιδιά μας παίζουν πόλεμο με όπλα που εμείς οι ίδιοι τους αγοράζουμε δικαιωνίζοντας το

κακό., την ίδια στιγμή που χιλιάδες παιδιά του ίδιου κατά τα άλλα θεού στρατεύονται με τη βία και με πραγματικά όπλα στα παιδικά τους χέρια πάνε να σκοτώσουν και να σκοτωθούν στο όνομα φυσικά του χρήματος και το βωμό της ηθικής κατάπτωσης και αναλγησίας.

Αυτή ακριβώς η λογική του <<παίζουμε πόλεμο>> αποτελεί και το έναυσμα της εργασίας αυτής ,από όπου προκύπτει η επιτακτική ανάγκη για κριτική διερεύνηση των δυσλειτουργικών πεποιθήσεων και στάσεων απέναντι στον πόλεμο. Επιπλέον η ενασχόληση με το συγκεκριμένο θέμα αποτελεί ζήτημα πρώτης γραμμής αφού ακόμη και σήμερα ολόκληρες κοινωνίες όχι μόνο επιβιώνουν αλλά ευημερούν χτίζοντας αυτοκρατορίες πάνω σε ερειπωμένες ζωές.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ :Οι εκπαιδευόμενοι εκφράζουν τις απόψεις τους για το θέμα

Σε αυτό το σημείο ζητείται από τους μαθητές να εκφραστούν ελεύθερα και αβίαστα αναφορικά με το θέμα, απαντώντας σε 3 ερωτήσεις ανοικτού τύπου.

1η ερώτηση

Τι σας έρχεται στο μυαλό όταν ακούτε τη λέξη πόλεμος; (ενδεικτικές απαντήσεις)

- Σκοτωμοί
- Το <<ΟΧΙ>>
- Που γίνεται μια μάχη και κερδίζουν οι δυνατοί
- Όπλα ,μαχαίρια,σπαθιά, κανόνια, βόμβες, σφαίρες
- Στρατιώτες, φαντάροι
- Αεροπλάνα, τανκς

2^η ερώτηση

Γιατί γίνεται πόλεμος;

- Γιατί οι τούρκοι θέλουν την Ελλάδα
- Γιατί δεν αγαπάνε την ειρήνη
- Για να δούμε ποιός είναι πιο δυνατός

3^η ερώτηση

- Ποιοι πολεμούν;
- Οι Έλληνες με τους Τούρκους
- Οι Έλληνες με τους Γερμανούς
- Ο Κολοκοτρώνης ,η Μπουμπουλίνα κλπ.

Κρατάμε σημειώσεις με τις απόψεις των παιδιών (αφού τα ίδια δεν μπορούν να γράψουν), διότι το παραγόμενο αυτό υλικό θα αποτελέσει τη βάση που θα στηριχτεί η ενδεχόμενη παρέμβασή μας, για τροποποίηση και εμπλουτισμό των νοητικών σχημάτων αναφορικά με το θέμα που αποτελεί τον άξονα της διδασκαλίας μας .Επιπλέον αυτό το πρώτο υλικό θα χρησιμοποιηθεί στοδο στάδιο για σύγκριση με τα αποτελέσματα των διεργασιών αφού ενεργοποιηθεί ο κριτικός στοχασμός και δημιουργική σκέψη μέσα από την επαφή με τα έργα τέχνης που θα επιλεγούν για το σκοπό αυτό.

ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ: Προσδιορισμός υποθεμάτων που θα εξεταστούν και κριτικών ερωτημάτων πάνω στα υποθέματα.

Αφού μελετηθεί το πρώτο υλικό του 2^{ου} σταδίου, καταλήγουμε σε κάποιες διαπιστώσεις και πεποιθήσεις σχετικά με τα υποθέματα που πρέπει να προσδιοριστούν καθώς και η σειρά τους, και αμέσως μετά προσδιορίζονται τα κριτικά ερωτήματα μέσω των οποίων θα γίνει εκτενέστερη ανάλυση των υποθεμάτων.

ΥΠΟΘΕΜΑΤΑ

α)Οι άνθρωποι κάνουν πόλεμο παρά το γεγονός ότι γνωρίζουν τα δεινά του

β) Μανάδες και παιδιά στον πόλεμο

ΚΡΙΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

α)Γιατί οι άνθρωποι κάνουν πολέμους αφού γνωρίζουν τις συνέπειές του και δεν κάνουν ειρήνη;

β)Πώς ζούν οι μανάδες και τα παιδιά στον πόλεμο; Πώς αισθάνονται ;Εσείς πώς θα νιώθατε στη θέση τους;

ΤΕΤΑΡΤΟΣΤΑΔΙΟ:Επιλογή έργων τέχνης

Στο κομβικό αυτό σημείο επιλέγονται τα έργα που θεωρητικά εξυπηρετούν τους στόχους μας, θεωρώντας πως σχετίζονται με τα κριτικά ερωτήματα που διατυπώθηκαν στο προηγούμενο στάδιο .Επιλέξαμε έργα αναπαραστατικά που είναι πιο κοντά στις εμπειρίες των παιδιών και που προσδοκάμε πως θα συμβάλλουν στη συναισθηματική φόρτιση, τη διέγερση της στοχαστικής διαδικασίας και την διαμόρφωση νέων πεποιθήσεων και οικοδόμηση γνωστικών σχημάτων .Πρόκειται δε για έργα αδιαμφισβήτητης αισθητικής αξίας και σε καμία περίπτωση προϊόντα μαζικής κουλτούρας και ευρείας κατανάλωσης.

Επιχειρώντας την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών, στην όλη εκπαιδευτική αυτή απόπειρα, ζητήθηκε να επιλέξουν αυτά που προτιμούσαν, ανάμεσα στα προτεινόμενα. Τα έργα λοιπόν που επιλέγονται επιβάλλεται να συνδεθούν με τα προαναφερθέντα σε προγενέστερο στάδιο κριτικά ερωτήματα που θέσαμε. Παρουσιάσαμε λοιπόν 4 πίνακες ζωγραφικής:

- Γκερνίκα, Πάμπλο Πικάσο
- Το παιδί με το περιστέρι, Πάμπλο Πικάσο
- Τα ορφανά ,Νικόλαος Γύζης(1842-1901).Ιδιωτική συλλογή
- Τα ορφανά,Benjamin Kennington.1885.Πινακοθήκη Tate.Λονδίνο

1φωτογραφία,1 ποίημα και ένα γλυπτό

- Μάνα και παιδιά περιμένουν συσσίτιο, Β.ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ.Μουσείο Μπενάκη
- την Ειρήνη του Αριστοφάνη σε διασκευή Ζαραμπούκα,
- καθώς επίσης και ένα γλυπτό της Marie Uchytlova,Στη μνήμη των παιδιών του χωριού Lidice.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ ΜΕ ΤΑ ΚΡΙΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

	ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ	ΚΡΙΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	
		A	B

1	ΓΚΕΡΝΙΚΑ	✓	✓
2	ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	✓	
3	ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ(ΓΥΖΗΣ)		✓
4	ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ(Β.KENNINGTON)		✓
5	ΜΑΝΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ ΣΙΣΣΥΤΙΟ		✓
6	ΕΙΡΗΝΗ(ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ)	✓	
7	ΕΙΡΗΝΗ(ΕΛΥΤΗ)	✓	✓
8	ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ LIDICE	✓	✓

Από τους πίνακες ζωγραφικής τελικά επιλέχθηκε του Ν.Γύζη με τίτλο;<, τα ορφανά>>.

Η φωτογραφία της Β.Παπαιωαννου και αποσπάσματα από το ποίημα του Ρίτσου <<Ειρήνη>.

ΣΤΑΔΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: επεξεργασία των έργων τέχνης και συσχέτισή τους με τα κριτικά ερωτήματα

Στη συγκεκριμένη φάση η διεξοδική ενασχόληση και επεξεργασία του πίνακα ζωγραφικής που επιλέχθηκε τελικά από τα παιδιά- Τα ορφανά του Γύζη-,πραγματοποιείται μέσα από την τεχνική Perkins, όπως επίσης και η φωτογραφία της Β.Παπαιωαννου. Η ανάλυση του ποιήματος Ειρήνη, του Ρίτσου, με την τεχνική του Perkins επίσης, προσαρμοσμένη όμως από το ARTIT.

Ξεκινήσαμε από τη επεξεργασία του έργου<< Τα ορφανά>> του Ν.ΓΥΖΗ, αξιοποιώντας τις 4 φάσεις του Perkins.

ΦΑΣΗ ΠΡΩΤΗ: χρόνος για παρατήρηση

- ❖ **Παρατήρηση του έργου** ,για λίγο και χωρίς σχολιασμό
- ❖ **Έκφραση παρατηρήσεων:** οι μαθητές εκφράζουν τις πρώτες εντυπώσεις που εισπράττουν από το έργο (ενδεικτικά παραδείγματα): είναι κάποια παιδάκια σαν κι εμάς σε μια παλιά κουζίνα και μια μικρή κοπέλα που μαγειρεύει και κρατάει στο χέρι της ένα μωράκι . Το ένα κοριτσάκι είναι ξυπόλητο. Το άλλο φοράει μαντήλι

στο κεφάλι και κάθεται σε μια καρέκλα. Κρατάει ένα πιάτο και μια γάτα κάθεται δίπλα του.

- ❖ **Έκφραση πρώτων ερωτημάτων** (ενδεικτικά:)θέλετε κάτι να ρωτήσετε για αυτά που βλέπετε στον πίνακα ; Γιατί το κοριτσάκι είναι ξυπόλητο; Η κοπέλα που μαγειρεύει είναι μαμά τους ή αδερφή τους; Είναι νύχτα ή μέρα;Το ξυπόλητο κοριτσάκι κλαίει;
- ❖ **Εντοπισμός κεντρικού ερωτήματος**: το ερώτημα που επικράτησε ήταν αν τελικά το κορίτσι που μαγειρεύει είναι μαμά ή αδερφή τους.

ΦΑΣΗ ΔΕΥΤΕΡΗ: ευρεία και περιπετειώδης παρατήρηση

- ❖ **Διατύπωση σεναρίων**: Απαντώντας στο ερώτημα: τι νομίζετε πως συμβαίνει εδώ; Μήπως ο πίνακας μας λέει μια μικρή ιστορία ;(ενδεικτικά)Μας λέει για κάποια φτωχά παιδάκια, που μπορεί και να είναι ορφανά και τους μαγειρεύει η αδερφή τους, και το μικρό κλαίει γιατί πεινάει.
- ❖ **Εντοπισμός εκπλήξεων** :Παρατηρείστε προσεκτικά τον πίνακα και πείτε τι σας κάνει εντύπωση. (ενδεικτικές απαντήσεις): φαίνονται όλα λυπημένα. Το αγόρι ανυπομονεί να φάει και έχει μια τσάντα στον ώμο κρεμασμένη. Στον τοίχο μισοφαίνεται ένα στεφάνι. Τα χρώματα του πίνακα είναι λίγο κίτρινα και πορτοκαλί δεν είναι χαρούμενα. Η κουζίνα φαίνεται παλιά και είναι μαυρισμένη στη μια πλευρά. Στον τοίχο κρέμεται και μια παλιά μαυρισμένη εικόνα. Το φώς εκεί είναι κίτρινο μάλλον δεν έχουν λάμπα, έχουν κεριά.
- ❖ **Έκφραση συναισθημάτων**:Τι νιώθετε όταν βλέπετε αυτόν τον πίνακα; (ενδεικτικά): Λύπη ,στεναχώρια, θλίψη, αγάπη.

ΦΑΣΗ ΤΡΙΤΗ: Λεπτομερής και σε βάθος παρατήρηση

- ❖ **Προσπάθεια ερμηνείας εκπλήξεων** :επιχειρώντας να ερμηνεύσουμε το νόημα του πίνακα προσπαθήσαμε να πάμε λίγο βαθύτερα, ζητώντας από τα παιδιά να πουν για οτιδήποτε άλλο παρατηρούν και θέλουν να το εκθέσουν :(ενδεικτικά) Υπάρχει και μια κούνια μέσα εκεί, υπάρχει και ένα σκυλί. Το παιδί κρατά τσάντα σχολείου ή μήπως δουλειάς;Κι αυτό το πανί που κρέμεται στον τοίχο τι είναι μήπως κουρτίνα και κρύβει το παράθυρο;
- ❖ **Επάνοδος στο αρχικό κεντρικό ερώτημα**: τελικά το κορίτσι που μαγειρεύει είναι μαμά ή αδερφή τους; Οι μαθητές απαντούν, μάλλον είναι η αδερφή τους φαίνεται πολύ μικρή για να έχει τόσα παιδιά. Είναι ορφανά, μπορεί οι γονείς τους να πέθαναν στον πόλεμο . Ο πόλεμος τελικά αφήνει τα παιδιά ορφανά, πεινασμένα και δυστυχισμένα. Κανένα παιδί δεν πρέπει να μένει ορφανό, χωρίς φαγητό και ζεστασιά χωρίς την αγκαλιά των δικών του.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΦΑΣΗ :Ανασκόπηση της διεργασίας

Σε τέταρτη και τελική φάση, ζητήθηκε από τα παιδιά να φέρουν ξανά στο μυαλό τους όσα είπαμε και να καταλήξουμε σε τελική ανάλυση τι θέλει να μας πει, ποιο είναι το νόημα του πίνακα .Μέσα από αναστοχαστικές διαδικασίες καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως ο πόλεμος μόνο δυστυχία και θάνατο μπορεί να φέρει για αυτό πρέπει εμείς να κάνουμε τα πάντα για να έχουμε ειρήνη. Όπως χαρακτηριστικά είπαν:Με την ειρήνη θα έχουμε και χρωματιστά σπίτια και λάμπες και φαγητό και γονείς και ευτυχία.

Αμέσως μετά προχωρήσαμε με την επεξεργασία του επόμενου έργου ,της Β.Παπαιωάννου τα η φωτογραφία με τίτλο <<Μάνα και παιδιά στο συσσίτιο>> ,ακολουθώντας και πάλι τα ίδια βήματα. Επειδή οι μαθητές είχαν ήδη αποκτήσει ένα βαθμό εξοικείωσης με την τεχνική Perkins και λίγο πολύ γνώριζαν την διαδικασία το όλο εγχείρημα είχε πιο περιορισμένη χρονική διάρκεια. Μέσα και από αυτή την προσέγγιση ,ενεργοποιήθηκε και πάλι ο κριτικός στοχασμός και συναισθηματική διέγερση,και καταλήξαμε και πάλι στα ίδια συμπεράσματα σχετικά με τα δεινά του πολέμου και την ευθύνη του ανθρώπου για την εδραίωση της ειρήνης.

Στη συνέχεια διαβάσαμε το ποίημα του Ρίτσου για την Ειρήνη (απόσπασμα) όπου για την επεξεργασία του χρησιμοποιήσαμε σαν μέθοδο την τεχνική Perkins προσαρμοσμένη από το ARTiT

Ξεκινήσαμε με την ανάγνωση του ποιήματος και ζητήσαμε να εκφράσουν τις σκέψεις τους τα παιδιά, τις οποίες και καταγράψαμε.. Ζητήσαμε κυρίως συναισθήματα και εντυπώσεις σχετικά με αυτό που άκουσαν, και τα μεταφέραμε σε πίνακα.

Γιάννη Ρίτσου, «Ειρήνη»

Στον Κώστα Βάρναλη

Τ' όνειρο του παιδιού είναι η ειρήνη.

Τ' όνειρο της μάνας είναι η ειρήνη.

Τα λόγια της αγάπης κάτω απ' τα δέντρα,

είναι η ειρήνη.

Ο πατέρας που γυρνάει τ' απόβραδο μ' ένα φαρδύ χαμόγελο στα μάτια

μ' ένα ζεμπίλι στα χέρια του γεμάτο φρούτα

κ' οι σταγόνες του ιδρώτα στο μέτωπό του

είναι όπως οι σταγόνες του σταμνιού που παγώνει το νερό στο παράθυρο,

είναι η ειρήνη.

Όταν οι ουλές απ' τις λαβωματιές κλείνουν στο πρόσωπο του κόσμου
και μες στους λάκκους που 'σκαψαν οι οβίδες φυτεύουμε δέντρα
και στις καρδιές που 'καψε η πυρκαϊά δένει τα πρώτα της μπουμπούκια η ελπίδα
κ' οι νεκροί μπορούν να γείρουν στο πλευρό τους και να κοιμηθούν δίχως παράπονο
ξέροντας πως δεν πήγε το αίμα τους του κάκου,
είναι η ειρήνη.

Ειρήνη είναι η μυρωδιά του φαγητού το βράδι,
τότε που το σταμάτημα του αυτοκίνητου στο δρόμο δεν είναι φόβος,
τότε που το χτύπημα στην πόρτα σημαίνει φίλος,
και το άνοιγμα του παραθύρου κάθε ώρα σημαίνει ουρανός
γιορτάζοντας τα μάτια μας με τις μακρινές καμπάνες των χρωμάτων του,
είναι η ειρήνη.

Ειρήνη είναι ένα ποτήρι ζεστό γάλα κ' ένα βιβλίο μπροστά στο παιδί που ξυπνάει.

Τότε που τα στάχια γέρνουν τόνα στ' άλλο λέγοντας: το φως το φως, το φως,

και ξεχειλάει η στεφάνη του ορίζοντα φως

είναι η ειρήνη.

Τότε που οι φυλακές επισκευάζονται να γίνουν βιβλιοθήκες,
τότε που ένα τραγούδι ανεβαίνει από κατώφλι σε κατώφλι τη νύχτα
τότε που τ' ανοιξιάτικο φεγγάρι βγαίνει απ' το σύγνεφο
όπως βγαίνει απ' το κουρείο της συνοικίας φρεσκοξυρισμένος ο εργάτης το Σαββατόβραδο
είναι η ειρήνη.

Τότε που η μέρα που πέρασε
δεν είναι μια μέρα που χάθηκε
μα είναι η ρίζα που ανεβάζει τα φύλλα της χαράς μέσα στο βράδι
κ' είναι μια κερδισμένη μέρα κ' ένας δίκαιος ύπνος
τότε που νιώθεις πάλι ο ήλιος να δένει βιαστικά τα κορδόνια του
να κυνηγήσει τη λύπη απ' τις γωνιές του χρόνου
είναι η ειρήνη.

Ειρήνη είναι οι θημωνιές των αχτίων στους κάμπους του καλοκαιριού
είναι τ' αλφαβητάρι της καλοσύνης στα γόνατα της αυγής.
Όταν λες: αδελφέ μου — όταν λέμε: αύριο θα χτίσουμε
όταν χτίζουμε και τραγουδάμε
είναι η ειρήνη.

Τότε που ο θάνατος πιάνει λίγο τόπο στην καρδιά
κ' οι καμινάδες δείχνουν με σίγουρα δάχτυλα την ευτυχία,

τότε που το μεγάλο γαρύφαλλο του δειλινού
το ίδιο μπορεί να το μυρίσει ο ποιητής κι ο προλετάριος
είναι η ειρήνη.

Η ειρήνη είναι τα σφιγμένα χέρια των ανθρώπων

είναι το ζεστό ψωμί στο τραπέζι του κόσμου

είναι το χαμόγελο της μάνας.

Μονάχα αυτό.

Τίποτ' άλλο δεν είναι η ειρήνη.

Και τ' αλέτρια που χαράζουν βαθιές αυλακιές σ' όλη τη γης

ένα όνομα μονάχα γράφουν:

Ειρήνη. Τίποτ' άλλο. Ειρήνη.

Πάνω στις ράγες των σίχων μου
το τραίνο που προχωρεί στο μέλλον
φορτωμένο στάρι και τριαντάφυλλα
είναι η ειρήνη.

Αδέρφια μου,

μες στην ειρήνη διάπλατα ανασαίνει

όλος ο κόσμος με όλα τα όνειρά του.

Δόστε τα χέρια, αδέρφια μου,

αυτό 'ναι η ειρήνη.

ΑΘΗΝΑ, Γενάρης 1953

Από τη συλλογή Αγρύπνια (1941-1953)

[πηγή: Γιάννης Ρίτσος, Ποιήματα 1930-1960, Β' τόμος, Εκδόσεις «Κέδρος», Αθίνα 1961, σ. 173-175]

ΤΙ ΜΟΥ ΚΑΝΕΙ ΕΝΤΥΠΩΣΗ	ΓΙΑΤΙ ΜΟΥ ΚΑΝΕΙ ΕΝΤΥΠΩΣΗ	ΤΙ ΝΙΨΩΩ
Το όνειρο του παιδιού είναι η ειρήνη	Γιατί τα πιο πολλά παιδιά ονειρεύονται διαφορετικά πράγματα, όπως πχ. παιχνίδια	Έκπληξη ,αγάπη
Τα λόγια της αγάπης ..είναι ειρήνη	Γιατί όταν μιλάμε από την καρδιά μας είναι σαν να μιλάμε για την ειρήνη	Αγάπη και γαλήνη
Ο πατέρας ...γεμάτο φρούτα	Που κάτι τόσο απλό για τον άνθρωπο αυτό μοιάζει με την ειρήνη	συγκίνηση
Ειρήνη είναι ένα ποτήρι ζεστό γάλα....ξυπνάει	Πως μπορεί η ειρήνη να βρίσκεται σε ένα ποτήρι ζεστό γάλα και σε ένα βιβλίο για το παιδί	Ζεστασιά,ευτυχία
Η Ειρήνη...μάνας	Γιατί τελικά η ειρήνη βρίσκεται στα πιο απλά πράγματα	Χαρα, ενθουσιασμό
Αδέρφιαμου..ειρήνη	Γιατί αν δώσουμε όλοι τα χέρια τότε θα έχουμε για πάντα ειρήνη	Ευτυχία ,συγκίνηση, χαρά

Σε επόμενη φάση ρωτάμε τα παιδιά τι είναι η Ειρήνη για εσάς που μπορεί να βρίσκεται;Τα παιδιά φανερά επηρεασμένα από τα λόγια του ποιήματος και συναισθηματικά φορτισμένα απαντούν :Στην αγκαλιά της μαμάς μου, στον ουρανό, μέσα σε ένα λουλούδι. Η Ειρήνη είναι κορίτσι με μακριά μαλλιά είναι αδερφός με τη χαρά και την ευτυχία, ζει μέσα στα παραμύθια και στην καρδιά μας.

Τι πιστεύετε εσείς για την Ειρήνη; Είναι καλή και πρέπει να την προσέχουμε και να την αγαπάμε για να μη φύγει ποτέ από κοντά μας.

Πώς θα καταφέρουμε να κρατήσουμε κοντά μας την ειρήνη;

Αν ζούμε αγαπημένοι και χωρίς κακίες μεταξύ μας. Αν δώσουμε τα χέρια όπως και στο τραγούδι (αν όλα τα παιδιά της γής). Αν βοηθάμε ο ένας τον άλλο.κα.

Τέλος δώσαμε τις απαραίτητες πληροφορίες για τον ποιητή και γράψαμε κι εμείς ένα ποίημα για την Ειρήνη.

ΕΚΤΟ ΣΤΑΔΙΟ:ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Α)έκφραση τελικών απόψεων πάνω στο θέμα

Τελικά γιατί κάνουν οι άνθρωποι πόλεμο; Γιατί δεν είναι μεταξύ τους αγαπημένοι και μονοιασμένοι και έχουν στην καρδιά τους κακίες και μίση.Η καρδιά τους δεν έχει αγάπη και δεν ενδιαφέρονται που σκοτώνονται αθώοι και παιδιά μένουν μόνα και ορφανά, πεινασμένα και λυπημένα Κάποιοι θέλουν να τα έχουν όλα δικά τους και δεν χαίρονται με τα απλά πράγματα, το χαμόγελο, την αγκαλιά ,τα παιδιά.

Πώς ζουν μανάδες και παιδιά στον πόλεμο ; πως νιώθουν ;Εσείς πως θα νιώθατε στη θέση τους;

Οι μανάδες και τα παιδιά υποφέρουν στον πόλεμο. Υπάρχει μεγάλη πείνα και φτώχεια. Δεν έχουν ρούχα, παπούτσια, φαγητό σαν κι εμάς που έχουμε από όλα αρρωσταίνουν και αναγκάζονται πολλές φορές να παίρνουν φαγητό στα συσσιτια.Τα παιδιά δεν μπορούν μερικές φορές να πάνε σχολείο και πολλές φορές χάνουν τους γονείς τους.

Νιώθουν πολύ άσχημα, λύπη, απογοήτευση, θλίψη ,πόνος, φόβο, θυμό, μοναξιά και σίγουρα κι εμείς θα νιώθαμε το ίδιο στη θέση τους

Συγκρίνοντας τις απόψεις που προκύπτουν μετά την διδασκαλία με τις προγενέστερες που εκφράστηκαν, ανακαλύπτουμε με μεγάλη ικανοποίηση τον καταλυτικό ρόλο που διαδραμάτισε η διδασκαλία με τη συγκεκριμένη μέθοδο στον μετασχηματισμό και ουσιαστικό επαναπροσδιορισμό στη σκέψη των παιδιών και τα πρότερα νοητικά σχήματα και παραστάσεις.

Τίτλος	Τα ορφανά
Ζωγράφος	Νικόλαος Γύζης (1842-1901)
Χαρακτηριστικά	Λάδι σε μουσαμά 90X66 cm
Έτος	1871
Πηγή	El.m.wikipedia.org/Αρχείο:Greek_painters-Gyzis2.jpg#/search
Μουσείο/Γκαλερί	Ιδιωτική Συλλογή
	

Τίτλος	Μάνα και παιδιά περιμένουν συσσίτιο
Φωτογράφος	Βούλα Παπαϊωάννου(1898-1990)
Έτος	1945
Χώρα	Ελλάδα(Καλαμπάκα)
Πηγή	www.benaki.gr/eMP-Collection/eMuseumPlus?service=ExternalSearch&moduleFunction=result&lang=gr&module=collection&fieldValue=%5Art_Fk_Master_Id%7C6669%5D
Μουσείο	Μπενάκη
	

Τίτλος Πρωτοτύπου	Ειρήνη
Ποιητής	Γιάννης Ρίτσος
Έκδοση	Γιάννης Ρίτσος , Ποιήματα 1930-1960,Β τόμος , Εκδόσεις <Κέδρος >,Αθήνα 1961,σ.173-175